

LÄHTEET

- KURHILA, SALLA 2006: *Second language interaction*. Amsterdam: John Benjamins.
- LAITINEN, LEA 1992: *Välttämättömyys ja persoona. Suomen murteiden nesesivivisten rakenteiden semantiikkaa ja kielioppia*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- LAITINEN, LEA 1995: Nollapersoona. – *Virtittäjä* 99 s. 337–358.
- LAURY, RITVA (toim.) 2005: *Minimal reference: The use of pronouns in Finnish and Estonian discourse*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- ONIKKI-RANTAJÄÄSKÖ, TIINA 2001: *Sarjoja – nykysuomen paikallissijaiset olo-tilanilmaukset kielen analogisuuden ilmentäjinä*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- SILVERSTEIN, MICHAEL 1981: Case marking and the nature of language. – *The Australian Journal of Linguistics* 1 s. 227–247.
- TALMY, LEONARD 2000: *Towards a cognitive semantics. Volume 1: Concept structuring systems*. Cambridge, Mass.: MIT Press.

OPIKSI TIETEELLISEN KIRJOITTAMISEN ALOITTELIJALLE

Sonja Kniivilä, Sari Lindblom-Ylänne & Anne Mäntynen *Tiede ja teksti. Tehoa ja taitoa tutkielman kirjoittamiseen*. Helsinki: WSOY Oppimateriaalit Oy 2007. 200 s. ISBN 978-951-0-30060-2.

Sonja Kniivilä, Sari Lindblom-Ylänne ja Anne Mäntynen suuntaavat kirjansa ammatti- ja tiedekorkeakoulun opiskelijoille oppi- ja käsikirjaksi. Kirjan johdantoluvussa tieteellistä kirjoittamista kuvataan viestinnällisenä tilanteena, yhteisöllisenä toimintana ja kirjoitusprosessina. Perusteleminen eli argumentaatio nimetään tutkimusraportoimisen tärkeimmäksi asiaksi ja sen keinojen todetaan olevan moninaisia. Tieteellistä kirjoittamista kuvaillaan sääntöihin ja sopimuksiin pohjautuvana toimintana, jossa kirjoittajan tehtävänä on vakuuttaa lukija siitä, että tutkimus on tehty asianmukaisesti.

Toisessa luvussa kuvaillaan tarkemmin tieteellistä kirjoittamista prosessina. Prosessikirjoittaminen on monelle aloittelevalle tieteellisen tekstin kirjoittajal-

le uudenlainen tapa tehdä työtä. Vaikka prosessikirjoittamista oppii parhaiten tekemällä ja kirjoittamalla, kirja kokoaa yhteen prosessin eri vaiheita, havainnollistaa niitä kuvin ja antaa opiskelijalle vinkkejä siitä, miten päästä kirjoittamisen alkuun. Se tuo esille myös sen, että kirjoittamiseen on hyvä varata aikaa ja sitä kannattaa tehdä pitkäjännitteisesti.

Kirjan kolmannessa luvussa kuvaillaan tieteellistä kirjoittamista haastavaksi myös kokeneemmille kirjoittajille. Luvussa vertaillaan aloittelevaa ja asiantuntevaa kirjoittajaa ja heidän erilaisia kirjoitustapojaan. Kirjaa lukeva opiskelija saattaa kirjan kuvailuista tunnistaa kirjoitustapansa ja kirjoittajatyypinsä. Samankaltaiset luonnehdinnat nousevat näkyviin kurseillani tehdyissä yliopisto-opiskelijoiden itsear-

vioinneissa. Aiemmin tieteellisen tekstin tuottamiseen ja siitä kirjoitettuihin kirjoihin tutustumaton opiskelija saa kirjasta sekä konkreettisia vinkkejä että kohteen, johon voi verrata omia kokemuksiaan kirjoittamisesta. Luvussa käydään läpi myös palautekeskusteluun valmistautumista mutta myös palautteen vastaanottamista ja antamista. Luku päättyy toteamukseen »Ei myöskään tarvitse hyväksyä ja ottaa vastaan sellaista luonnostekstin palautetta, joka ilmiselvästi tulisi antaa vasta loppuvaiheessa olevasta tekstistä» (s. 48). Toteamus vaatisi tarkennusta, jotta lukija ymmärtäisi, millaista ilmiselvästi vasta myöhempään vaiheeseen kuuluva palaute on.

Kirjan toisessa osassa (»Tieteellisen tekstin erityispiirteet») siirrytään konkreettisempien kirjoitusohjeiden antamiseen. Tutkielman kansi, sisällysluettelo, eri lukujen tarkoitukset ja lähdeluettelon tekeminen käydään läpi. Asettelu- ja lähdeluettelo-ohjeistuksissa muistutetaan opiskelijaa siitä, että kannattaa tutustua oman oppilaitoksensa kirjoitusohjeisiin. Asia on myös niin oleellista tieteellisen kirjoittamisen opettamisen näkökulmasta, että tätä monissa muissakin oppaissa käsiteltyä asiaa ei olisi kirjasta voinut jättää pois. Johdannon tyypillisen funktionaalisen rakenteen esittely Swalesiin viitaten konkretisoi opiskelijoille sen, mitä johdannossa voi pyrkiä sanomaan. Samoin metatekstia, argumentointia ja referointia esiteltäessä kirjassa konkretisoidaan kielellisin esimerkein sanottua, vaikkakin argumentointia olisi voitu esitellä laajemminkin. Viitteen ulottuma-alan kuvaukset havainnollistavat opiskelijalle erilaisia viittaustekniikoita.

Kirjan kolmannessa osassa (»Hyvä teksti ja kieli») esitellään tiedon esittämistä

tekstissä, pilkutusta osana tekstin jäsentämistä, hyvää tieteellistä tyyliä ja sitä, miten pysytään olennaisessa. Myös lauserakenne, sanaston käyttö, »kirjakielen» säännöt ja oikeinkirjoituksen tarkistaminen tulevat kirjassa esitellyiksi.

Kirjasta käy hyvin ilmi se, että tekijöillä on selkeä käsitys siitä, millaiset asiat kirjoittajille usein ovat ongelmallisia. Tämän huomioiminen näkyy myös asioiden esitystavassa: näitä asioita havainnollistetaan listoin, kuvioin ja taulukoin. Kirjaa voi suositella oppikirjaksi tieteellisen kirjoittamisen opetukseen. Sitä voi soveltaa niin opetuksen teorialähteenä kuin opiskelijoiden harjoitusten tukena. Vinkin kirjasta voisi antaa esimerkiksi tutkielmaohjaajille, jotka haluavat ohjeistaa opponaisia opiskelijoita arvioimaan tutkielmien kieltä. Kirjan toinen luku prosessikirjoittamisesta toimisi hyvänä keskustelun alustuksena esimerkiksi kandidaatintutkielman kirjoittamisen alkuvaiheessa ja johdatuksena tehtävänantoon, jossa tutkielman tekijän on mietittävä realistinen aikataulu prosessilleen. Kirjan asiat omaksuakseen monet kirjan luvuista on kuitenkin luettava kokonaisuudessaan, jolloin teos toimii pikemminkin oppikirjana kuin käsikirjana. Oppikirjassa voisi olla myös pohdintakysymyksiä ja harjoitustehtäviä. Yhdeksi kohderyhmäksi kirjassa mainitaan myös työkseen raporteja laativat kirjoittajat. Tällaisille kirjoittajille kirjassa lienee kuitenkin liikaa taustoittamista. Erinomaista on, että Kniivilä, Lindblom-Ylänne ja Mäntynen tarkastelevat tieteellistä kirjoittamista kokonaisvaltaisesti, mutta silti pitävät nimenomaan kirjoittamisen näkökulmassa. ■

HELI KATAJAMÄKI
Sähköposti: hkat@uwasa.fi